БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 288 (8195) | 1956 оной декабриин 11, вторник | Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Е. И. ШЕВЛЯКОВА.

Колхозой зоотехник Елена Ивановна Шевлякова

Социалистическэ хүдөө ажахые, тэрэнэй шухала һалбари болохо малажалые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ, советскэ арадайнгаа ажана байдалые бүри баян дэлгэр болгохо гэһэн Парти, Правительствын тогтоолые хото, хүдөөгэй ажалшад угаа ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа бэлэй. Тиин хэдэн зуу мянган советскэ патриодууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд партиин уряагаар, зурхэнэйнгөө зоригоор колхоз болон машинно-тракторна станцинуудта хүдэлхөөр гараа. Тэдэнэй түрүүшын зэргэдэ Бурят-Монголой зооветеринарна институдай хүдэлмэрилэгшэ, зоотехник Елена Ивановна Шевлякова жагсаа.

Нүхэр Шевлякова Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо гэшүүн боложо ороод, үдэр һүниие мэдэнгүй үсэд шангаар ажаллажа эхилбэ. Тэрэ гэһээр 3 жэл үнгэрөө.

Мэргэжэл ехэтэй зоотехник түрүүшынгээ үдэрнүүдһээ эхилжэ, малай фермэнүүдэй хүдэлмэриие гуримшуулхын, тэндэ түрүү дүй дүршэл болон зоотехническэ наукын туйлалтануудые нэбтэрүүлхын түлөө оролдобо. Нэн түрүүн, гээгдэжэ ябаһан һүнэй-товарна фермэдэ гол анхаралаа табяа. Юуб гэхэдэ, энэ фермынхид, мүн колхознигуудшье манай нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һүн ехээр гарахагүй гэһэн буруу һанал бодол баримталдаг һэн.

Тэрэ бодолые дабажа гарахын түлөө даб дээрээ үнеэдые хайдагаар, тугалгүйгөөр, нэгэ хэмдэ һааха, тэдэниие зүбөөр эдеэлүүлхэ, һаалиин гүүртэнүүдтэ ариг сэбэрые наринаар сахиха шухала байгаа. Теэд энээниие бэелүүлхэнь тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ. «Һураһан юумэн һураар татагдахагүй» гэдэгтэл, һаалишадынь зарим үедэ зоотехнигэй үгэһэн заабариие зүбөөр дүүргэдэггүй, колхозой зарим хүтэлбэрилэгшэд тэрэнэй эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандадаг байһан юм. Иимэ баримтануудтай Елена Ивановна эрид тэмсэбэ. Колхозой правлениин заседани дээрэ, партийна суглаан дээрэ энэ асуудал хэдэн дахин зүбшэн хэлсэгдээ.

Теэд тогтоол, шиидхэбэри гаргуулжархёод һанаагаа амараад байбал, тэрэмнай миил хооһон саарһан дээрэ үлэшэхэнь мэдээжэ. Тиимэһээ Елена Ивановна, бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэлээ фермэ дээрэхи хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ зорюулна. Фермынгэ олонхи һаалишадайород хэлэ мууса мэдэдэгшье һаань, Елена Ивановна түрүүшээр ехэнхидээ хэлээрээ бэшэ, харин ажалаараа тэдэниие һургадаг һэн. Һаалишадтаяа адли халаад үмдөөд, ажалдаа гарахадань суг гаралсаад, али үнеэндэ хэды шэнээн тэжээл үгтэхэб гэһэн заабари хайшан гээд дүүргэхэб, үнеэдэй хайдагаар һаалгажа һурахын түлөө юу хэхэб, эхэһээн һалгаагдаһан тугалнуудые яажа тэжээхэб гэжэ Елена Ивановна үдэр бүри заажа үгэдэг һэн.

Эдэ бүхы хүдэлмэридэнь үшөө ямар бэрхэшээл ушараа б гэхэдэ, колхоздонь малай типовой нэгэшье байра байгаагүй. Үнеэдынь харанхы, набтар хотонуудта үбэлжэдэг, һаалишадынь үбэлэй хэдышье шанга хүйтэндэ үнеэдээ газаа һаадаг, үбэлдөө силос эдюулхэ дулаан байрагүй байгаа. «Юу хэхэб, яалтайб?» гэһэн һанал бодол зоотехнигэй зосооһоо гарахаяа болижо, энээн тушаа колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэһэнэй һүүлээр, үнеэдээ нэгэ нэгээрнь оруулжа, һааха таһалга һаалишан бүхэндэ хэдэхэн үдэрэй туршада һаалиин гүүртэнүүдтэ баригдаа һэн. Тэндэнь үнеэдтэ силос, талха тарянай зүйл эдюулхэ кормушканууд түхеэрэгдэбэ. Һаалишан бүридэ фонарь үгтэбэ. Тиихэ зуураа, адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха, силосно культурануудые ехээр тариха, сабшалангаа үтэгжүүлхэ тухай асуудалнуудые колхозой правлениин, партийна эхин организациин үмэнэ табидаг, тэрэниие бодото дээрэнь шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байха юм. Мүн һаалишадай дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнхэй.

Колхозой һүнэй-товарна фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй, зоотехник Елена Ивановнагай гаргаһан оролдолго миин хосороогүй, яһала һайн үрэ дүн харуулаа. Хэрбээ 1954 ондо тус колхоз үнеэн бүриһөө 429 литр һү һааһан байгаа һаа, 1955 ондо — 1067 литр, ажахын үнгэрһэн жэлдэ 1430 литр һү һааһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хонин ажалые һайжаруулха талаар ехэхэн оролдолго гаргагдаа. Тэрэнэй ашаар хонидынь гол түлэб үбэлэй һарануудта хурьгалдаг, хурьгадынь кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэдэг болонхой. Энээндэ колхозой зоотехнигэй үүргэ ехэ.

Ажахын шэнэ жэлдэ адуу малай ашаг шэмые улам бүри ехэ болгохын түлөө колхозой малшад зоотехнигэй туһаламжаар эршэмтэйгээр оролдоно. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 литр һү һааха гэһэн уялга абанхай.

Малажалда амжалта туйлахын түлөө оролдолго гаргажа байһан зоотехник бүхэн малшадтаа ажалынь бодото дээрэнь заажа үгөөд лэ, тэрэнэйнгээ дүүргэлтынь хойноһоо саг үргэлжэ шалгажа, хиналта табихань шухала. Хиналта, хиналта, үшөө дахин хиналта хэрэгтэй, гэжэ дүй дүршэл ехэтэй зоотехник хөөрэдэг. Энэнь тон зүб.

Республикынгаа хүдөө ажахые, тэрэнэй гол һалбари болохо малажалые гээгдэлһээнь гаргажа, 1960 ондо туйлахаар хараалагдаһан түсэбөө уридшалан 1957 — 1958 онуудта бүхы талаарынь дүүргэхэ арга боломжо хаа хаанагүй бии. Энэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэг имагтал хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ — агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдһөө — ехэнхидээ дулдыдаха байна. Хэрбээ мэргэжэлтэ бүхэнэй зоотехник Елена Ивановна Шевлякова мэтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр, эрид шанга зоригтойгоор ажаллаа һаа, колхоз бүхэн улам бүри ехэ амжалта туйлахань лабтай.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Байкало-Кударын аймагай Корсаковска дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Байкало-Кударын аймагай Корсаковска дунда һургуулиин байгуулагдаһанһаа хойшо зуун жэл болоһонтой дашарамдуулан, үни удаан сагта һайнаар һургуулида ажаллаһанайнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Алаев Исаак Николаевичые**— Корсаковска дунда һургуулиин директорые.
2. **Башлеева Елена Павловнае** — Корсаковска дунда һургуулиинород хэлэнэй ба литературын багшые.
3. **Бубнеев Подой Николаевичые**— Корсаковска дунда һургуулиин эхин классуудай багшые.
4. **Карпова Надежда Урбановнае** — Корсаковска дунда һургуулиин эхин классуудай багшые.
5. **Махатов Батор Прокопьевичые** — Корсаковска дунда һургуулиин интернадай хүмүүжүүлэгшые.
6. **Мункуева Мария Михайловнае** —Корсаковска дунда һургуулиинород хэлэнэй ба литературын багшые.
7. **Николаев Иван Хусаевичые** — Корсаковска дунда һургуулиин географиин багшые.
8. **Плеханова Вера Ивановнае** — Корсаковска дунда һургуулиин хүдэлмэрилэгшые.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 7.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин директор ба багша нүхэр Е. Д. Миронская-Прозоровада Бурят-Монголой АССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрээргэ олгохо тухай

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин хорин табан жэл болоһонтой дашарамдуулан, мүн һурагшадые хүгжэмдэ һургалгада габьяатай байһанайнь түлөө Чайковскиин нэрэмжэтэ училищиин директорба багша **Миронская-Прозорова Екатерина Дмитриевнада** Бурят-Монголой АССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагшын хүндэтэ нэрээргэ олгохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 7.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багша нүхэр Т. М. Марковада Бурят-Монголой АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо тухай

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин хорин табан жэл болоһонтой дашарамдуулан, мүн һурагшадые хүгжэмдэ һургалгада габьяатай байһанайнь түлөө багша **Маркова Тамара Максимовнада** Бурят-Монголой АССР-эй һургуулиин габьяата багшын хүндэтэ нэрэзэргэ олгохо.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 7.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин багшанарые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Улан-Удын Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин хорин табан жэл болоһонтой дашарамдуулан, хүгжэмдэ олон удаан жэлэй турша соо һурагшадые оролдосотойгоор хүмүүжүүлһэнэйнь түлөө Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар училищиин эдэ багшанарые шагнаха:

1. **Корнаков Николай Степановичые.**
2. **Обыденная Вера Дмитриевнае.**

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. ЦЫРЕМПИЛОН.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1956 оной декабриин 7.

Италиин Компартиин VIII съездэ КПСС-эй делегациин ошохо тушаа

Италиин Компартиин ЦК-гэй уряалаар Италиин Компартиин VIII съездэ хабаадалсахыень нүхэд М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, И. К. Жегалин гэгшэдһээ бүридэһэн делегациие КПСС-эй Центральна Комитет томилһон байгаа

Москвада байдаг Итальянска посольство делегациин гэшүүдтэ бултандань визэнүүдые үгэжэ, тэдэнэр Итали мордоһон байна. Гэбэшье, Италиин засагаархид Италида орохо зүбшөөлөө һүүлээрнь болюулжа, нүхэр М. А. Сусловта үгтэһэн визые һөөргэнь абаа. Энэ хадаа хаа хаанагүй тогтоогдоһон уласхоорондын гурим бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал мүн.

(ТАСС).

Италиин Компартиин VIII съездэ хабаадалсахаяа КПСС-эй делегаци Итали ерэбэ

РИМ, декабриин 8. (ТАСС). Италиин Коммунистическэ партиин национальна VIII съездэ хабаадалсахаяа, КПСС-эй делегаци үсэгэлдэр Итали ерээ. КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүнэй кандидат, КПСС-эй МГК-гэй болон ЦК-гэй секретарь Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн, КПСС-эй Сталинградска обкомой нэгэдэхи секретарь И. К. Жегалин делегациин составта сроно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, Пакистанай Исламска Республикын Премьер-Министр Х. С. Сухраварди бэшэгүүдые абалсаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинда Пакистанай Исламска Республикын Премьер-Министр Х. С. Сухраварди ин эльгээһэн бэшэгые Пакистанһаа Москвада байдаг Посольство ноябриин 6-да дамжуулан үгөө. Египедтэ эсэргүү франко-британска ээрхэг түримхэй ябуулгые, тэрэшэлэн Израилиин хэһэн добтолгые Пакистанай правительство эрид шууд буруушаана гэжэ бэшэг соонь мэдээсэгдэнэ.

Венгридэхи событинууд тухай асуудал бэшэг соо мүн лэ дурсагдана. Тиигээд эдэ событинууд тухай буруу сэгнэлтэ үгтэһэн байха юм.

Пакистанай Исламска Республикын Премьер-Министр Х. С. Сухравардида СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай харюу бэшэгые Пакистанай Исламска Республикын Посол А. Хусейндэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын Орлогшо Н. Т. Федоренко ноябриин 16-да барюулаа.

Пакистанай Республикын Премьер-Министр Х. С. Сухравардида СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай эльгээһэн бэшэг

Москва, Кремль — 1956 оной ноябриин 15.

Хүндэтэ г-н Премьер-Министр,

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал болон Венгридэхи событинууд тушаа Танай 1956 оной ноябриин 6-да эльгээһэн бэшэгые би абааб.

Египедтэ эсэргүүгээр Англиин, Франциин болон Израиль гүрэнэй хэһэн ээрхэг түримхэй добтолгые Пакистанай Правительство буруушаана гэжэ Танай бэшэгһээ эли болоно. Англиин, Франциин болон Израилиин Правительствонууд Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Уставые оройдоошье хэрэгсээнгүйгөөр, ээрхэг түримхэй замда ороод, Дүтын Зүүн зүгтэ колониальна ээрхэлгээ һэргээхые оролдон, Египедэй газарта зэбсэгтэ хүсөөрөө добтолон орожо, египет арадта тон ехэ хохидол ушаруулаа. Египет арадта эсэргүүгээр хэгдэһэн ээрхэг түримхэй дайн байлдаае буруушааһан дэлхэйн олониитын эрилтэ хэһэн дээрэһээ ээрхэг түримхэйшүүл дайн байлдаае зогсоохо баатай болоо гэжэ ССР Союзай Правительство тэмдэглэнэ.

Венгридэхи событинууд тухай асуудалые Танай дурдаһан тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ асуудалаар Советскэ Правительствын баримталжа байһан хараа бодол «Советскэ Союзай болон бусад социалистическэ гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаае болон харилсаа холбоое саашадань хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ үндэһэ һууринууд тухай ССР Союзай Правительствын Деклараци соо» хүсэдөөр найруулан хэлэгдэһэн байгаа. Энэ Деклараци 1956 оной октябриин 31-дэ толилогдоо һэн.

Венгридэ һаяхан болоһон событинууд тушаа асуудал тус ороной дотоодын хэрэг болохо байһан туладаа, Венгриин хуулита Правительствын эрхэ мэдэлдэ бүрин хамаадана. Тиин империалистическэ тусхай этэгээдүүдэй тухиралтаар болон туһаламжаар орон дотор хархис этэгээдүүдэй үүдхэһэн эмхи туримгүй ябадалые зайсуулгадань Варшавска договорой ёһоор Венгридэ байһан советскэ сэрэгүүд тус правительствын гуйлтаар шухала туһаламжа үзүүлһэн байна.

Венгридэхи событинуудые буруугаар харуулха гэжэ заримдаа хэгдэдэг али бүхы һэдэлгэнүүдые, тэдэниие зорюута хазагайруулха гэһэн эрмэлзэлгэнүүдые Дүтын Зүүн зүгтэ Англиин, Франциин болон Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй добтолгоһоо арадуудай анхаралые һуларуулха гэһэн һэдэлгэ гэхэһээ ондоогоор сэнгэхэ аргагүй байна.

Таниие хүндэлэгшэ **Н. БУЛГАНИН.**

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ салин хүлһэ түлэхэ шэнэ гурим

СССР-эй Совхозуудай министерствын, СССР-эй Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй промышленностиин министерствын болон СССР-эй Мяханай ба һүнэй промышленностиин министерствын совхозуудта, мориной заводуудта, шубуунай фабрикануудта, мал шахажа таргалуулдаг пунктнуудта хүдэлдэг хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдтэ салин хүлһэ түлэхэ шэнэ гурим 1957 оной январиин 1-һээ эхилэн тогтоогдохонь.

Шэнэ гурим хуушанайхиһаа юугээрээ ондоо юм гэжэ ТАСС-эй корреспондентын табиһан асуудалда, СССР-эй Совхозуудай министр И. А. Бенедиктов иигэжэ хөөрэбэ.

— Энээнһээ урда совхозуудай директорнүүдэй ба мэргэжэлтэдэй салин хүлһэн ажахы бүхэнэй ээлжэ байһан газарай хэмжээн, мүн малай тооһоо дулдыдан тогтоогдодог һэн. Тиин тарянай ургаса, малай ашаг шэмэ үгэлгэнь хүсэдөөр хараада абтадаггүй байгаа.

Иимэһээ ургаса һайн ургуулжа, малһаа ашаг шэмэ ехээр абаһан совхозуудай директорнууд ба мэргэжэлтэд олохон ушарта тиимэ амжалта туйлаагүй совхозуудай директорнүүдтэй, мэргэжэлтэдтэй адли гү, али заримдаа багашье салин абадаг байба. Гадна, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэдтэ салин түлэхэдөө, совхозойнь түсэбөө дүүргэһэн, дүүргээгүйнь оройдоошье хараада абтадаггүй байгаа.

Мүнөө хүдэлмэриин хүлһэ шэнэ гуримаар түлэдэг болоходо, хэһэн ажалайнь хэмжээн, түсэбөө хэр зэргэ дүүргэһэниинь, хүдөө ажахын продуктнуудые хэр ехээр худалдаһаниинь нэн түрүүн хараада абтаха байна.

Ажахын бүхы һалбаринуудые һайтар хүгжөөжэ үрдеэгүй шэнэ газар элдүүрилдэг нютагуудтахи тарянай совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ салингынь түлэхэдөө, түсэбэй дүүргэлтэ хараада абтахагүй юм. Хэрбээ шэнэ гуримай ёһоор абаха салингайнь хуушанайхиһаань бага байгаа һаань, тэрэ илгааень 1957—1958 оной туршада шэнэ газарай совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсүүлжэ түлэжэ байха юм.

Һарын тогтомол салингай 70 процентһээ ба нэмэлтэ түлбэриһөө салин хүлһэн бүридэхэ байна. Түсэбөө дүүргээд байхадаа, хүдэлмэрилэгшэд һарынгаа тогтомол салин хүсэд абаха, түсэбөө дүүргээгүй һаа, тэрэнэйнгээ зэргээр багые абаха, түсэбөө үлүүлэн дүүргээ һаа—мүн лэ тэрэнэйнгээ зэргээр ехээр абаха байна.

Хүрэнгын үрэһэ шахаха мал ондоо тээһээ худалдан абадаг, тэжээл өөһэдөө бэлдэдэггүй ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд бага салин абаха юм гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээнь, нэгэ совхоз 9 миллион түхэригэй продукци худалдаад, миллион хахад түхэригэй үбһэ тэжээл, үрэһэ хүрэнгэ худалдажа абаа һаань, хүдэлмэрилэгшэдэйнь салин тодорхойлходоо, 9 миллион бэшэ, харин 7,5 миллион түхэригэй олзо оруулаа гэжэ тоологдохо байна.

Директорнүүд ба мэргэжэлтэд түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэл, мүнгэн шан абаха юм. Тэдэнэр жэлэй түсэбһөө үлүү процент бүхэнэй түлөө мүнгэн дээрэ абабал, һарынгаа салингай табанайнь нэгэ хубиие абаха; түсэбһөө гадуур олзо оруулаа һаа, олзынгоо 12 процентыень абаха юм.

Салин хүлһэ түлэхэ шэнэ гурим тухай проект совхозуудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, олон хүдэлмэрилэгшэдынь тэрээндэ хабаадалсаһан байна. Энэ шэнэ гурим совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгыень дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахыһаа ашаг шэмэ улам бүри ехээр абадаг болохын түлөө урма хэшээлыень дээшэлүүлхэ байһаниинь сохомтой.

(ТАСС).

Колхозой түрүүлэгшэ—артелиин ажал хүдэлмэридэ гол үүргэ дүүргэгшэ мүн

Гушамянгатан В. А. Пупуев

Алтайн хизаар. Гушамянгатан В. А. Пупуев Горно-Алтайска автономно областиин Онгудайска районой «12 лет Октября» гэжэ колхоз толгойлдог юм. Урдань юугээрээшье илгардаггүй байһан колхоз, нүхэр Пупуевай хүтэлбэреэр мүнөө түрүү колхозуудай зэргэдэ оробо. Оройһон түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, нүхэр Пупуев ниитын малажал хүгжөөхэ хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулһан байна. Тиин нарин нооһотой хонид 4 мянган толгойгоор олошоржо, мүнөө хамта дээрээ 9.700 толгой болоо. Колхознигууд урдань «хаягдаһан, хэрэггүй» гэжэ тоологдодог намагтай, бургааһа боролжо ургашаһан газарые шэнэ түрүүлэгшынгээ үүсхэлээр бэлшээриин газар болгоо. Бургааһа боролжонууд үндэһэтэеэ һуга татагдан хаягдажа, намагтай газарынь хатаагдаад, артелиин гэшүүдэй шэн габьяатайгаар ажаллаһанай ашаар, артель үшөө 700 гектар бэлшээриин һайн газартай болоһон байна. Мүн ниитын малажал нэгэ жэл хахад хүрэхэ үбһэ тэжээлтэй. Түсэбөөр 18.000 центнерэй орондо 23.000 центнер үбһэн сабшатдаһан, тэрээнһээ гадна 4.000 центнер силос дарагдаһан байна.

1956 ондо нүхэр Пупуевай толгойлдог колхоз Бүхэсоюзна хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадалсаба. Түсэбэй ёһоор 48 центнер нооһо оруулха аад, ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 227 центнер нооһон тушаагдаа. Хонин бүхэнһөө дунда зэргээр 300 грамм ехэ нооһон хайшалагдадаг боложо, нэгэ хонинһоо 3 килограмм нооһон абтана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «12 лет Октября» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ В. Пупуев (зүүн талаһаа) ба ахалагша хонишон Ш. Бабаков хонин һүрэгөө шалган хаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ороохо тарянай ургасые дээшэлүүлхын түлөө

Аймагай партийна конференци юу харуулааб?

Партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци хүдөө ажахые хүтэлбэрилхэ арга дүршэлөө һайжаруулжа, ажалшадай эршэ хүсые нилээд һайнаар элсүүлжэ шадаһан байна гэжэ һаяхан болоһон партийна конференци дээрэ делегадууд тэмдэглэһэн байгаа.

Энээн тухай иимэ too баримтануудые харуулжа болоно. Хабарай тарилга эмхитэйгээр, агротехническэ богони болзорто үнгэргэгдэжэ, ороохото культурануудые тариха түсэб 100,5 процент дүүргэгдээ. Хура бороогой бага байбашье, ороохото культурануудай ургаса яһала һайн байба. Урда жэлэйхидэ орходоо гектар бүриһөө 2,5 центнер ехэ ургаса абтаба. Тиин тарянай валовой суглуулбари бүхыдөө 82 мянган центнерээр дээшэлээ. Энээнэй ашаар аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Үрэһэ хүрэнгээе хүсэд хааха аргатай болоо. Мүн колхознигуудай ажалта үдэртэ урда жэлэйхиһээ һураггүй ехэ мүнгэн, тарян хубаагдаха байна.

Ажахын үнгэрһэн жэлдэ аймаг дотор һү абалга 20 процент дээшэлбэ. Ноохо хайшалалга 22 процентээр ехэ болоо. Тиин аймагай колхозууд һү, ноохо гүрэндэ тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ.

Партийна организацимнай улад зоной дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табидаг болоо гэжэ делегадууд хэлээ. Энээнэй ашаар үйлэдбэриин түрүүшүүл нилээд олошорһон байна. Эдэ түрүүшүүл колхозно үйлэдбэриие һэргээн хүгжөөхэ хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргэдэг байна. Эдэнэй оролдосото хүдэлмэриин ашаар газар элдүүрилгэдэ болон адуу мал үсхэбэрилгэдэ хэдэн шэнэ арга дүршэл нэбтэрүүлэгдээ.

Гэхэ зуура, хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ горьтойхон дутагдалнуудай бии байһые конференци элирүүлээ. Партиин айкомой хүдэлмэридэшье ехэ дутуунууд бии байгаа. Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд нүхэд Скоробач, Бадмаев, Иванов болон бусад партиин айкомой бюрогой болон секретарьнуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые зүбөөр элишэлэн шүүмжэлээ. Айкомой бюро аймагай ажахые хүгжөөхэ үндэһэн шухала асуудалнуудые һулаар шиидхэдэг байба. Жэшээнь, сабшалан таряалангаа уһалха, барилганuудые бариха, ороохото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ, малажалаа хүгжөөхэ асуудалнууд ехэ удаанаар шиидхэгдэнэ. Ажахые албан хойроогоор хүтэлбэрилхэ, саарһа олоор эрээлхэ, шиидхэбэринүүдтээ үлүүсэ ехээр найдаха ябадалда үшөөл эсэс табигдаагүй байһаар. Партиин айком дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй болон директивэнүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта шалгалта һулаар ябуулдаг байгаа гэжэ делегадууд хэдэн баримтануудые дурдан хэлээ. Мүн өөрынгөөшье зарим шиидхэбэринүүдые дүүргэхын хойноһоо партиин айком һулаар тэмсэдэг байба. Сахарна свёкло тарилгые эрид һайжаруулха талаар хэдэн тогтоолнууд абтаһан байбашье, тэдэнь бодото дээрээ бэелүүлэгдэнгүй үлэшэһэн байна. Иимэ дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ сахарна свёклын бирагүй ургаса абтаа. Үнэтэ, олзо ехэтэй энэ һалбариие тоохогүй ябадал гарана гэжэ конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Зундаа сахарна свёклын тарилгын хойноһоо харууһа муугаар эмхидхэгдэнэ. Рязанска областиин болон Ставропольско хизаарай колхозуудай ажалай түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ тушаа абтаһан партиин айкомой һайшаалтай шиидхэбэри баһал бэелүүлэгдэнгүйгөөр үлэшоо.

Партиин айкомой зүгһөө хиналта шалгалтын һулаар табигдадаг дээрэһээ зарим хүтэлбэрилэгшэд харюусалгаяа мартана, партийна журам эбдэнэ, өөрынгөө уялгые муугаар дүүргэнэ. Жэшээнь, Круминай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Осипов ехэрхүү зан гаргажа, партийна эхин организациин, айкомой бюрогой зарим шиидхэбэринүүдые дүүргэхээ арсадаг байба. Хэды тиимэ байбашье, партиин айкомой зүгһөө һаяхан болотор тэрээндэ шанга эрилтэ табигдаагүй.

Делегадууд республиканска эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тэмдэглээ. Хүдөө ажахын министерствын хүдэлмэри тэндэ илангаяа шангаар шүүмжэлэгдэбэ. Тус министерство машинно-тракторна станцинуудые халирхайгаар хүтэлбэрилһэн зандаа. Ажал хэрэгээ мэдэжэ хүтэлбэрилхын орондо, хооһон too баримтануудые суглуулгаар хизаарлана. Хүдөө ажахын министерство МТС-үүдые мүнөө хүрэтэр сахарна свёкло үйлэдбэрилхэ техникээр хүсэд хангаагүй байһаар. Комбайнернууд болон тракторитнуудай дутамаг байбашье, тус министерство кадрнуудые бэлэдхэхэ асуудалые шиидхээгүй байна. Аймагай колхозуудта түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ тушаа министерствын зүгһөө хэгдэжэ байһан юумэ байхагүй. Ажалай түлөөһые гүримшүүлхэ асуудалаар министерство колхозуудта туһалаагүй, туһалнашьегүй. Нэмэлтэ түлбэри үгэхэ талаар түрүү колхозуудай дүй дүршэлые шэнжэлэн согсолжо, колхозуудта һайшаан дурадхаа һаань зохистой байгаа.

Ажахые хүтэлбэрилгэдэ бии байһан дутуу дунданууды шадаал һаа түргэн усадхаха гэһэн хүсэлэнтэй байһаниинь делегадуудай хэлэһэн үгэһөө элеэр харагдана. Делегадууд хэдэн шухала дурадхалнуудые оруулба. Бичурын таряашадай алдар солые түргэн һэргээн бодхоохо тухай хэлэгдээ. Тиимын тула ороохо таряа үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ шухала. Малажалые хүгжөөхэ асуудалые шиидхэлгэдэ хам орохо саг ерээ гэжэ делегадууд тэмдэглэбэ. Зүгөөр мүнөө дээрээ малажалнай аймагай ажахын эгээн гээгдэнги һалбари байһаар.

Ажал хэрэгтэ һаад, тойбо ушаруулдаг хамаг муу, гээгдэнги юумэтэй эрид шангаар тэмсэхэ, шэнэ, түрүү юумые зоримгой зүрхэлигөөр нэбтэрүүлжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ шухала болонхой.

Делегадуудай оруулһан эдэ болон бусад шухалын шухала удхашанартай дурадхалнуудые конференци бүримүһэн һайшаагаад, тогтоол соогоо оруулһан байна. Ажахын 1957 ондо ороохо таряа үйлэдбэрилгые 40 мянган тонно хүргэжэ, нэгэ миллионһоо бага бэшэ пүүд таряа гүрэндэ тушаахаар хараалагдаба. Сахарна свёкло үйлэдбэрилгые бүхыдэнь 15 мянган тонно хүрэтэр, хартаабха—5200 тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ гэжэ тогтоогдоо. Мянганһаа үсөөн бэшэ гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглаха шухала болоно. Үнеэдһээ һү һаалгые жэлэй турша соо 500 литрээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдаа. Хонин бүриһөө ноохо хайшалалгые жэл соо 400 граммаар ехэ болгохо, тахяа бүриһөө 30-һаа үсөөн бэшэ үндэгэ абаха гэжэ тогтоогдоо. Үбэлэй сагта һү абалгые хоёр дахин дээшэлүүлхэ, малые хороон, тураангүй ондо оруулха шухала зорилго табигдаа. Мяха болон ноохо абалгые саашадань дээшэлүүлхэ асуудалнуудта конференци ехэ анхаралаа хандуулба.

Ороохото культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлхэ талаар аймагай колхозууд болон МТС-үүдтэ хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаба. Байгша үбэлэй турша соо агротехническэ хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэхээр хараалагданхай. Жэшээлхэдэ, хабарай тарилгын эхилтэр поли дээрэ 57 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдаха байна. Гансал декабрь һара соо 6 мянган тонно наг шэбхэ, 2200 центнер шубуунай аргал поли дээрэ гаргагдахань. 1400 центнер үнэһэ суглуулжа, поли дээрэ гаргахаар шиидэгдээ. Саһа тогтоохо, тошон халяаха, гол горхонуудые хаажа сабшалан таряалангаа уһалха талаар хэмжээнүүд хараалагдаа.

Сабшалан, таряалангай ургасые дээшэлүүлхээр хараалагдаһан эдэ болон бусад хэмжээнүүдые бэелүүлгэдэ Охин-Булагай МТС-эй харьяата колхозууд эмхитэйгээр орожо захалаа. Мүн аймагай бусадшье колхозууд поли дээрэ үтэгжүүлгэ гаргажа захалба. Энэ хадаа ехэ хүдэлмэриин эхин гээшэ. Ороохо таряа абалгые эрид дээшэлүүлхэ талаар саашадаа бүри ехэ хүдэлмэри хэглэхэ байна. Партиин айком ажахые хүтэлбэрилхэдөө партийна эхин организацинуудта түшэглэн, баталан абаһан шиидхэбэринүүдээ бултыень һайнаар дүүргүүлхэ, зоной дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилготой. Хараалһан эдэ хэмжээнүүдэй хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула коммунистнуудай, мүн колхозник, механизатор бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ шухала.

Е. Федотов, КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь.

Россида марксизмые анха түрүүн дэлгэрүүлһэн элитэ ехэ пропагандист

(Г. В. Плехановай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо)

Росси дотор марксизмын үзэл сурталые анха түрүүн дэлгэрүүлһэн элитэ ехэ пропагандист Георгий Валентинович Плехановай түрэһэнһөө хойшо зуун жэл үнгэрбэ.

Георгий Валентинович Плеханов 1856 оной декабриин 11-дэ Тамбовско губерниин Липецкэ уездын Гудаловка тосхондо үтырһэн помещигэй бүлэдэ түрөө һэн. 1874 ондо Петербургын горно институтда ороод һуража байха зуураа, народнигуудтай, Петербургын хүдэлмэришэдтэй холбоо барисаа байгуулжа, 1875 онһоо хойшо революционно хүдэлөөндэ хабаадалсажа эхилээ һэн. Революционно хүдэлөөндэ хабаадалсажа эхилһэн дээрэһээ 1876 он институдаа орхихо баатай боложо, «Земля и воля» гэжэ народнигуудай органой редакторнуудай нэгэн болоһон юм.

Народнигуудай хоёр боложо хубаарһанай удаа, 1879 онһоо хойшо народнигуудай шэнээр байгуулһан «Черный передел» гэжэ эмхиие хүтэлбэрилһэн байна. Хаанта засагай полициин мүрдэлгэһөө тэрьелжэ, 1880 оной январь һарада Плеханов хилын саана байха баатай болоо бэлэй.

Хилын саана гаран сасуутаа марксизм тухай ном ехээр уншажа, Баруун Европодохи хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнтэй, марксизмтай танилсаһан, Ф. Энгельстэй түрүүшээр бэшэгээр, удаань нюураараа уулзажа танилсаһан байна. Эдэ бүгэдын ашаар Плехановай үзэл бодолдо эрид эрьелтэ боложо, тэрэ хадаа марксист боложо, Россида анха түрүүлэн марксизмын үзэл сурталые дэлгэрүүлжэ эхилээ һэн. 1882 ондо «Коммунистическэ партиин манифестые»ород хэлэн дээрэ оршуулба.

1883 оной сентябрь һарада Женевэдэ байха зуураа Плеханов хадаа урдань «Черный передел» гэжэ эмхидэ байһан В. Засулич, Л. Дейч, П. Аксельрод, В. Игнатов гэгшэдтэй Россидахи анха түрүүшын марксистска «Ажалые сүлөөрэлгэ» гэһэн бүлэгые байгуулаа һэн. Г. В. Плехановай хүтэлбэрилһэн энэ бүлэг хадаа К. Маркс, Ф. Энгельсын «Хүлһэнэй ажал ба капитал», «Людвиг Фейербах ба немецкэ классическа философиин эсэс», «Социализмын утопи байһанаа наука болон хүгжэлгэ» ба бусад олон зохёолнуудые оршуулһан байна. Марксизмын зохёолнуудые оршуулхаһаа гадна Г. В. Плеханов арад зоной болон ганса нэгэн хүнэй түүхэдэ дүүргэдэг үүргэ тухай, мүн народнигуудай сурталай буруу байһые элишэлэн буруушааһан олон зохёолнуудые өөрөө бэшэһэн юм. Мүн философёор, философиин түүхээр олон һайн зохёолнуудые Плеханов бэшээ һэн.

Зүгөөр 1903 онһоо, РСДРП-гэй II съездһээ хойшо Плеханов меньшевизмын шугам баримталжа, оппортунист болошоо һэн. 1905—1907 онуудай ородой түрүүшын революцида, 1917 оной Октябрьска социалистическэ революцида Плеханов дурагүйгөөр хандаа һэн. Тиигэбэшье, советскэ засагта эсэргүүгээр тэрэ тэмсээгүй бэлэй.

Хэды алдуу хээшье һаа, марксизмын революционно шугамһаа хазагайран гараашье һаа, Г. В. Плеханов уласхоорондын, илангаяа Россин хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ ехэ аша габьяатай юм. Философи тушаа Плехановай зохёоһон бүхы номуудые шудалангүйгөөр ушар ёһо мэдэхэ үнэхөөр коммунист боложо шадагдахагүй гэжэ В. И. Ленин 1921 ондо бэшээ һэн.

Марксизмые Россида анха түрүүлэн дэлгэрүүлһэн элитэ ехэ пропагандист Г. В. Плехановай аша габьяае совет арад үндэрөөр сэгнэжэ байдаг юм.

Б. Баймин.

Г. В. Плехановай түрэһөөр зуун жэлэй ойдо

КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи ниитын Наукануудай Академидэ декабриин долоондо Г. В. Плехановай түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сесси болоо.

Росси дотор эгээн түрүүлэн марксизмын үзэл суртал дэлгэрүүлһэн гайхамшагта пропагандист, бэлигтэй теоретик-энциклопедист-публицист Г. В. Плехановай угаа ехэ аша габьяа тухай Академиин ректор профессор И. А. Дорошев оролто үгэ соогоо хэлээ.

«Г. В. Плеханов болбол марксизмые дэлгэрүүлэгшэ гайхамшагта пропагандист» гэһэн элидхэл доцент М. И. Сидоров хээ.

Профессор В. А. Фомина Г. В. Плехановай научна зохёолнууд тухай хэлээ.

Г. В. Плехановай эстетическэ үзэл бодол тухай профессор М. М. Розенталь хэлээ. «Ажалые сүлөөрэлгэ» гэһэн бүлэгэй программна документнүүдэй түүхэтэ удхашанар тухай» мэдээсэл доцент В. Д. Мочалов хээ.

(ТАСС).

Дары шиидхэгдэхэ ёһотой зарим асуудалнууд

Д. ЖАЛСАБОН, БМАССР-эй Культурын министр

Культурын байшангууд, клубууд, библиотекэнүүд, культбазанууд, улаан булангууд, кинотеатрнууд ниитэ-политическэ ба культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри дэлгэрүүлхэдэнь партийна организацинуудта ехээр туһалха ёһотой гэжэ КПСС-эй XX съездын шиидхэбэри соо заагдана. Манай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд Коммунистическэ партиин заабаринуудые бэелүүлэн, арад ниитын дунда ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ёһотой гэгшээр һайжаруулхын тулада түбхын түрүүн өөһэдтөө материальна база байгуулха зэргэтэй. Клуб, улаан булан, библиотекэ болон культбаза эмхидхэжэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэрээ һайнаар эмхидхэһэн газарта ажахын амжалта туйлагдадаг байһыень бодото байдал харуулна.

Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй хүдөөгэй клубые (даагшань нүхэр А. Галсанов) абаад үзэбэл, яһала һайн жэшээ болохоор байна. Тэрэнь уужам фойетэй, элдэб кружогуудай хүдэлмэрилхэ таһалганuудтай, хоёр зуун хүнэй багтаха залтай, зосоогоо гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Эндэ стенднүүд, панно болон плакадууд, уряалнууд, КПСС-эй ЦК-гэй ба Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн колхозно үйлэдбэриин түрүүшүүлэй портредууд олоор табигданхай. Эндэхи һаруул, уужам ба дулаан таһалганууд соо дуунай, хатарай, хүгжэмэй кружогууд түсэбэй ёһоор хүдэлмэрээ эмхидхэдэг.

Олон хүниие хабаадуулһан, һонин лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд ходо болодог юм. Кинокартина харуулагдадаг, концерт ба зүжэгүүд табигдадаг. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд өөрынгөө клубые «Культурын ордон» гэжэ тон зүб нэрлэдэг.

Тиигэбэшье, культурно-гэгээрэлэй олохон эмхи зургаанууд олонниитын дунда агитационно-ойлгуулгамжын хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулдаг байһаар. Энэнь юун дээрэһээ болоноб? Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр эрхилхэ база зарим нютагуудта байгуулагдаагүй байна. Жэшээнь, манай республикын аяар 100 гаран һуурин газарнууд мүнөө хүрэтэр клубтай болоодүй. Тиимэ байхадань, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэжэ шадагдаха аал?

Манай республикын колхозууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байрануудые һүүлэй жэлнүүдтэ олоор барижа эхилээшье һаа, тэдэнээ саг соонь түгэс бэлэн болгодоггүй байһаар зандаа.

Клубуудай барилгые түргэдхэхэ тухай КПСС-эй обкомой бюрогой республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гараһанһаа хойшо энэ хэрэг нилээд һайжараа. Хэрбээ 1955 ондо республикын колхозууд өөһэдынгөө хүсөөр 15 клуб бариһан һаа. 1956 ондо колхозууд, совхозууд, МТС-үүд болон леспромхозууд 19 клуб, 33 культбаза ба улаан булангуудай байрануудые шэнээр баряа. Мүнөө 20 клуб, 9 культбаза ба улаан булангуудай байранууд баригдажа байна.

Яруунын аймагтахи мяханай совхоз 350 һууритай шэнэ клуб—центртээ, 100—100 һууритай хоёр клуб—фермэнүүдэйнгээ дэргэдэ баряа. Яруунын аймагай «Коммунизм» колхоз—300 һууритай, Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз — 250 һууритай, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз—300 һууритай, Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз — 150 һууритай, Баргажанай (Курумкан) МТС — 300 һууритай клубуудые ашаглалгада оруулаа. Тэрэшэлэн Хойто-Байгалай, Закаменай, Прибайкальска, Кяхтын, Кударын, Ториин аймагуудта, мүн Хориин, Шулуутайн, Байгалай леспромхозуудта шэнэ клубууд баригдаһан байха юм.

1956 он дотор Улан-Удэ городой Железнодорожно райондо шэнэ кинотеатр, номой база баригдажа, түгэс бэлэн болгогдохо. Хэжэнгын, Сэлэнгын аймагуудта энэ жэлһээ эхилжэ Культурын байшангууд баригдаха юм.

Мүн Заиграйн, Бичурын, Баргажанай, Иволгын, Прибайкальска аймагуудай колхозууд клубуудаа һайса заһабарилжа, талмайень нилээд үргэдхэһэн байна. Иимэ хүдэлмэри республикын бусадшье аймагуудта хэгдээ.

Зүгөөр, зарим тэды амжалта туйлаабди гээд һанаагаа зааханшье амарха ёһогүйбди. Юундэб гэхэдэ, олохон һуурин газарнуудтамнай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулха аргагүй — уйтан (оройдоол зуугаад һууритай), хүйтэн, харанхы, хуушан гэрнүүд «клуб» гэжэ тоологдодог байна бшуу. Гэхэ зуура, тэдэ нютагуудта ажаһуудаг ба ажалладаг хүн зон тоогойнгоо талаар улам олошорно. Тэдэнэрэй үдэр бүри ургажа байдаг культурна эрилтыень хараадаа абангүй байжа яашье болохогүй.

Жэшээнь, республикын колхозуудта 1200 гаран малай фермэнүүд, 4000 шахуу гүүртэнүүд бии байдаг. Эндэ зуугаад, мянгаад хүн ажалладаг. Теэд тэдэнэй дунда оройдоо 230 культбаза, улаан булангууд нээгдэнхэй. Тэрээнһээ шалтагаалан, олон тоото малшад сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ: лекци, элидхэл шагнаха, газетэ болон журнал уншаха, шатар, даамаар наадаха аргагүйдэнэ.

Манай колхозуудтахи хүдөө ажахын үйлэдбэри жэл ерэхэ бүри улам ургана, олзо доходынь нэмэнэ. Тиимэһээ колхоз бүхэн клуб, библиотекэ, культбаза гэхэ мэтын эмхи зургаануудые шэнээр бариха аргатай болоо.

Мүн манай эндэхи колхозууд барилта хэжэ дүршэһэн дархашуултай болонхой. Барилгын материалшье элбэг. Партиин обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, 300 культбаза ба улаан булан, 102 клуб, 26 библиотекэ болон бусад байшангууд гурбан жэлэй хугасаа соо баригдажа, ашаглалгада оруулагдахаар хараалагданхай.

Тиимэ ушарһаа, колхоздохи барилгын хэрэгүүдые эрхилдэг управлени, аймагуудай болон сомонуудай Соведүүд, партиин райкомууд, партийна эхин организацинуудай дурсагдаһан барилганuудые түсэбэй ёһоор дүүргэхын тула зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй. Колхозууд, МТС-үүдтэ культура ба тэр байрын барилга хэхэ тухайда БМАССР-эй Верховно Соведэй III сессиин гаргаһан шиидхэбэриие амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди.

Түгэс түхеэрэлгэтэй, һайн гэгшын клубуудые, библиотекэнүүдые, кинотеатрнуудые, культбазануудые, улаан булангуудые барижа, Октябрьска революциин 40-дэхи ойе угтаха зорилго табиһан колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозуудай, предприятинуудай үүсхэл һайшаалтай байна.

Гэбэшье, Ториин, Яруунын, Заиграйн, Тарбагатайн, мүн бусад хэдэн аймагуудай колхозууд культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байрануудые ямаршье проектгүйгөөр, техническэ заабари сахингүйгөөр баридагынь тон буруу. Нэгэ баримта харуулая. Ториин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз 7 — 8 метр үртэн сценэтэй клуб барихын орондо, миил 4 метр үргэнтэйгөөр барижа байнхай. Энэ клубай сценэ дээрэ оперо ба баледэй гү, али дуу болон хатарай ансамбльһаа байтагай, драматическа театрынхидай зүжэг табиха аргагүй болоно бшуу. Иимэ ябадалые саашадаа болюулха хэрэгтэй.

Нүгөө талаһаа, зарим газарта клуб барихадаа тэрэнэй гол зал тухайдал анхаралаа табяад, элдэб кружогуудай хүдэлмэрилхэ тусхай таһалганuудые барихаяа мартажархидаг ушар үзэгдэнэ. Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 400 һууритай клуб барижа, энэ жэлдэ бэлэн болгоо юм. Теэд, тэрэнь кружогуудай хүдэлмэрилхэ миил хоёр таһалгатай байшоо.

Мүнөө манай олохон колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй, леспромхозууд болон загаһанай заводуудай клубууд газаа, зосоо талаһаашье гоё һайханаар шэмэглэгдээгүй, улад зоной дэбжэжэ байгаа культурна эрилтые хүсэд дүүрэнээр хангадаггүй байна. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй, Ториин, Бичурын, Заиграйн аймагуудай колхозуудтахи клубуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Бичурын аймагай Гушадай, Посельскэ, Бодонгуудай, Буйска, Охин-Булагай клубууд оройдоо 60—70 хүнэй һууха залнуудтай юм. Тэндэ кружогуудай хүдэлмэри эмхидхэхэ ямаршье арга байхагүй.

Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Байкало-Кударын аймагуудай зарим клубууд үбэлдөө ходо хүдэлмэрилхөөр бэлэн болгогдоодүй.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай байрануудые шэнээр барихаһаа гадна, мүнөө байһыень заһабарилха, болбосон түхэлтэй болгохо, түхеэрэлтэнүүдые нэмэжэ абаха асуудалда нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд анхаралаа ехээр хандуулха зэргэтэй.

Культурна хүдэлмэри ябуулха байрагүй газарнуудта клуб, библиотекэ, улаан булан, культбаза бии болгохын тула дары хэмжээ абаха шухала.

Аймагуудтахи партийна, советскэ органууд, культурын таһагуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхозуудай партийна организацинуудтай, правленинүүдтэй хамта оролдолго гаргаж, клубуудые, улаан булангуудые нээжэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри (кино, лекци, элидхэл гэхэ мэтые) үргэнөөр эмхидхэхэ уялгатай.

Культурна байгуулалтын эдэ асуудалнууд ойрын сагта хаа хаанагүй шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Эдэниие шиидхэхэ мүнгэн зөөри, материальна база, бэлэдхэлтэй хүнүүд манайда бии. Үүсхэл оролдолго гаргаха, эмхидхэлэй хүдэлмэри шадамараар ябуулхал хэрэгтэй.

ҮХЭД ҺААЛИШАД! Һү ехээр һаахын түлөө үдэр бүри тэмсэе

Жэлэй дүүрэтэр үлэһэн энэ саг соо үнеэдэйнгээ һү нэмээе, тиигэжэ түсэбһөө гадуур 12 мянган тонноһоо бага бэшэ һү һааха гэһэн социалистическэ уялгаяа дүүргэхэ арга нүхэсэл бии болгоё. Үбэлэй байрада байха үедэнь үнеэн бүриһөө 2,5 дахин ехэ һү һаажа абая, зүгөөр үнгэрэгшэ жэлэй тусхайта хугасаатай жэшээлбэл, жэл соо 500 килограмм һү ехээр һаажа абая.

Малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэг бидэнһээ өөһэдһөөмнай, малые бидэнэрэй хэр зэргээр харууһалһан дээрэһээмнай дулдыдаха байнал. Тиимын тулада мал бүхэнөө анхаралтай һайнаар адуулжа, жэшээтэ һайнаар харууһалхые малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые уряалнабди.

(Малажалай түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай Хандалгаһаа).

...рийн аймагай «Красный партизан» колхозой һаалишан Н. П. Светлакова ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1816 литр һү һааһаа.

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Р. Г. Цыденова** ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1272 литр һү һааһаа.

ХАМАГ ХҮСЭЕЭ ҮГЭХЭБДИ

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаа

...эн жэлэй туршада манай фермэ... колхоз соогоо гэзгэнги фермэ... эй нэгэнинь байһан юм. Орон ... худөө ажахын продуктнуудые ... эй тоодо, ойрын хоёр—гурбан ... һү. эрид ехээр абадаг боло... эгээ һэн. Мүн парти, правительствын ... эбэринүүдэй һүүлээр колхо... һаалишад хүдэлмэриидэ ни... ехэ хубилалта болоо.

1954—55 онуудай ажахын ... манай фермэ үнеэн бүриһөө ... зэргээр 372 литр һү һааһан ... һаа, ажахын үнгэрһэн жэлдэ ... литр гэхэ гү, һү абалга гурба ... дахин шахуу дээшэлһэн байна.

...шан гээд бидэ иимэ амжалта ... бидби? Нэн түрүүн тэжээл ... бэлэдхэхэн байгаабди. Һайн ... тай шэмэтэ тэжээл—кукуруза... лосые үнеэн бүридэ 4,5 тонно ... хөөр даража абаһан байгаабди. ... тэжээл һаахын түлөө үбэлжэл... түрүүшын үдэрһөө эхилжэ тэм... нояборь һарадаа һаалишад ... дэшэлүүлжэ шадаһан бай... Хэрбээ нояборьта бүхыдөө ... литр һү һааһан байгаа һаа, ... һарта 4243 литр һааһаа һэмди. ... бүри һаалишад, мал адуулаг... суглаарха, үнгэрһэн үдэрийнгөө ажалай дүнгүүдые хэлсэдэг һэмди. 15—20 минутада хөөрэлдэхэдөө һаалишадай хоорондохи мүрысөөнэй дүнгүүдые ойлгожо абадаг, һү багаар һаадаг һаалишадта туһалха, дутагдалнуудые зайсуулха тухайгаа хэлсэдэг байгаабди. Мүн һаалишад өөһэдынгөө һанамжануудые хөөрэжэ үгэдэг һэн.

Мүнөө жэл үнгэрһэн жэлэйхидээ адлаар ажаллажа, бүри ехэ амжалта туйлахын түлөө оролдонобди. Энэ жэлэй үбэлжэлгэ нёдондонойхитой сасуулбал бүри һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Манай фермэдэ үгтэһэн тэжээлые хубаарилхада үбэлжэлгын үедэ үдэртөө 3 килограмм үбһэ, 20 килограмм саган солоомо, 25—30 килограмм силос үнеэн бүридэ хүртэнэ. Иимэ ехэ тэжээлые малдаа зүбөөр эдиүлхэ гээшэ тон шухала. Юуб гэхэдэ, урда жэлнүүдтэ силос ехээр үлэшэдэг байгаа.

Мүнөө жэл үнеэдэй байра һайнаар һэльбэн заһагдаа. Тугалай шэнэ байра баригдажа һаа дүүргэгдөө. Үнеэдэй булгадаа уһанда байгалгана. Ухэрэй далда, эдеэлгэнд... кормушка хэгдээ. Тэрэнэй ашаар тэжээл гамтайгаар гаргашалагдана. Үдэртөө гурба дахин (нэгэ үгэхэдөө 10 килограмм) силос үгэнэбди. Тугаланһан үнеэдые байрадань байлгажа, гурба дахин һаанабди. Һаагдадаггүй үнеэдэ үдэрынь адуулнабди. Нёдондо хори гаран үнеэд һүбайрһан байгаа. Хэрбээ тэдэ үнеэдэй бултадаа тугаллаһан һаа, хэды шэнээн ехэ һүн абтаха байгааб. Мүнөө жэлдэ ороонод кампаниие эмхитэй һайнаар үнгэргөөбди. Һаалишад бүхэн өөһэдынгөө үнеэдэй хэдыдэ тугаллахыень мэдэдэг болоо. Тэрэнэй ашаар мүнөө жэл фермын нэгэшье үнеэн һубайрхагүй бээз гэжэ хүлеэгдэнэ.

Ажахын шэнэ жэлэй хоёр һарада манай фермынхид нёдондонай энэ үеынхитэй сасуулбал һү һаалгаа нилээд дээшэлүүлһэн байна. 1955 оной октябрьда 4700 литр һүн һаагдаа һаа, энэ жэлэй октябрьда 7417 литр һүн һаагдаа. Тиигээд нёдондо жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 24 литр һүн ехээр абтаба. Тедэ энэ тоо һанаһандамнай хүрэнэгүй. Бидэ дэшэ һааха шадахахэй, гансал олон үнеэднай шэргэнхэй, тугаллаагүй байна. Үнеэднай гол түлэб декабрь, январь һарануудта тугаллаха юм.

Тэсэгэн аймагтамнай болоһон худөө ажахын түрүүшүүлэй суглаанда манай колхозой һаалишад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха гэһэн уялга абаһан юм. Мүн манай фермын түрүү һаалишад Ц. Будаева, А. Сунграпова гэгшэд 2000 литр һү һааха уялга абаа һэн. Мэнэ һаяхан манай колхозой һаалишад арга боломжонуудаа дахин тооложо үзөөд, үнеэн бүриһөө 1500 литр бэшэ, харин 2000 литр һү һаахабди гэһэн шэнэ, дэшэлүүлэгдэһэн уялга абаа юм. Шэнэ уялгые бидэ ехээр дэмжэнэбди.

Үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 720 литр һү ехээр һааха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Абаһан уялгануудаа бэелүүлхын түлөө оролдоотойгоор хүдэлнэбди. Колхозой правлени манда туһалха зэргэтэй.

Сандаг Ганжуров, Кяхтын аймагай хоёрдохи (Харанхын) фермые дааагша, һаалишад: **Ханда Замбалаева, Цырен Будаева, Арина Сунгрпова.**

ҺҮ ҺААЛГАЯА 2—2,5 ДАХИН ЕХЭ БОЛГОБО

Прибайкальска аймагай „Путь к коммунизму" колхозой үбэлжэшье һарануудта һү һаалгаяа 2—3 дахин дээшэлүүлжэ байһан тухай энэ колхозой түрүүлэгшын, зоотехнигэй, һаалишадай бэшэгүүдые эндэ толилбобди

Уялгаяа дүүргэхэбди

...нооһо, мяха ба хүдөө ажахын ... продуктнуудые ехээр абадаг ... гэһэн ехэхэн зорило колхо... совхозуудай, худөө ажахын ... партиин XX съезд табиһан ... Энэ зорилго город шадарай ... уудта, тэрэ тоодо манай кол... илангаяа ехээр хамаадана. ... ондо жэл тэжээл багаар бэ... дэһэнһээ боложо, малай үбэл... колхоздомнай хангалтагүй... эгээ, саган эдеэ, ашаг шэ... шэлүүлхэ һанаамнай дүүргэ... һэн.

...мэһээ, энэ гол дутагдалаа мү... жэлдэ дабтахагүй гэжэ оролдо... хабар эртэһээ эхилэн, ... малдаа тэжээлэй бата бэхи ба... дүүрхэ хэрэгтэ анхаралаа ... һан байнабди. Колхозой ... инени, парторганизациин ... сабшалан һайжа... звено байгуулагдажа, тэ... сабшалангай газар даалга... һэн. Мүн кукурузын та... 150 гектар болгогдоһон байна. ... бүгэдын ашаар колхознай энэ ... хүсэд хүрэхэ үбһэ тэ... тэжээр угтажа шадаа. Будуун ... нёдондонойхиһоо хоёр да... хэр бэлэдхэгдээ. Үнеэн бүриһөө тонно хүртэхөөр силос дараг... Үнгэрһэн үбэл малаа бүрин бү... ондо оруулха хэрэгтэ хамаг ... гаргаһан байбал, мү... малай ашаг шэмые эрид ... хэрэгтэ зорюулнабди. ... түлөө колхозой правлени, ... шни эмхидхэлэй, ойлгу... ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. ... һаалишадаар ажал хү... бэрхэ, залуу колхозни... нэмжэ табигдаба. Һүнэй-то... хоёр фермэ дээрэ хамта дэ... һаалишад хүдэлмэрилнэ, тэ... хаҗадынь шахуу 1—2-дохи ... ажаллажа байна.

...хын үнгэрһэн жэлэй дүнгү... малшадай зүблөөн үнгэргэ... Зүблөөндэ хабаадагшад ... хүдэлмэридөө бии байһан ду... ые элирүүлжэ, шэнэ жэлдэ ... уялгануудые абаһан байна. ... колхозоорoo үнеэн бүриһөө ... литр гэхэ гү, али нёдондо жэ... 600 гаран литрээр ехэ һү ... шиидэбди. Тиигэхэ... үнеэн бүриһөө ... һү һааха зорилготойбди. ... зорилго мүнөө манай колхозой ... амжалтатайгаар бэелүүл... жэ байна. Октябрь һарада нёдондоной октябрьһаа 1,5 дахин ехэ һүн, нояборь һарада 1955 оной нояборьһаа 2,8 дахин ехэ һүн абтаа. Энээн тушаа иимэ тоо баримтануудые харуулжа болохо. 1955 оной нояборьда бүхы колхоздомнай арайхан гэжэ 5800 литр һүн һаагдаа һэн. Энэ жэлэй нояборьда 16339 литр һү һаабабди. Үнеэн дээрэшье жэшээжэ үзэбэл, һү һаалга 2 дахин дээшэлээ.

Түрүүшымнай эдэ амжалтануудые имагтал һаалишадай оролдолгоһоо болоо гэжэ хэлэхэ зэргэтэй. Ажал хүдэлмэридөө эрхим жэшээ харуулдаг һаалишадай тоо үдэр бүри олоноорно. Тэдэнэй тоодо 1-дэхи фермын һаалишад Н. Н. Патрахина, Н. Ф. Шульгина, Н. М. Пушкарева, 2-дохи фермын һаалишад Г. С. Воротникова, М. Я. Решетова, А. А. Решетова болон бусад ороно.

Ажахын энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, манай колхоз энэ үбэл һү һаалгаа нёдондо жэлэйхиһэ 2,5—3 дахин дээшэлүүлжэ, абаһан уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ шадаха гэжэ элитэ гэршэлнэ.

П. Агафонов, колхозой түрүүлэгшэ.

Һаалишадай ажалые эмхидхэхэ хэрэгтэй

Колхоздомнай һүнэй-товарна хоёр фермэ бии юм. Ноябрь һарын дүнгүүдээр 1-дэхи фермэ (фермые даагша А. Седунов) мүрысөөндэ илажа гараба. Энэ фермынхид нояборь һарада һаамхай үнеэн бүридэ 75,5 литр һү һааһа, һү абалгаа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо гурбаһаа үлүү дахин дээшэлүүлбэ. Мүн 2-дохи фермэшье холо гээгдээгүй.

Һү һаалгые дээшэлүүлхэ хэрэг эхэнхидэ түрүү арга дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлһэнһээ болохо байна. Хоёр фермымнай үнеэд уяанда байжа эдеэлүүлэгдэнэ. Ямаршье тэжээл: үбһэ, солоомо, силос, корнеплодууд малда тус тустань кормушка соо хэгдэжэ үгтэнэ. Тиихэдэ солоомо болон бусад будуун тэжээл буйлуулагдажа, малда үгтэдэг болонхой.

Бухы зүйлэй тэжээл тусхай рационой ёһоор, шэгнүүрээр гаргашалнабди. Нояборь һарада үнеэн бүхэндэ дунда зэргээр 20 килограмм кукуруза силос, 2,5 килограмм һайн шанартай үбһэ, 3 килограмм солоомо, 1,2 килограмм ногоон солоомо, хахад килограмм концентрат үгтэжэ байгаа. Тэдэ энэ тэжээлээ гаргашалхадаа һаалишад үнеэдэй ашаг шэмые харадаа абадаг юм. Хэрбээ тэжээл нэмэжэ үгэхэдэ үнеэн һүнэй ашаг шэмэеэ дээшэлүүлжэл байгаа һаань, тэжээл дахин нэмэжэ үгэнэбди.

Үбэлэй сагта үнеэдые саг соонь булеэн уһаар уһалжа байха тон шухала. Манай фермэнүүдтэ автоматическа уһалуури гү, али уһа булеэхэ насосууд үгы юм. Тиигэбэшье, бидэ малаа хүйтэн уһаар уһалдаггүйбди. Фермын хажууда урдадаг горхонуудай дэргэдэ 2 мандагар тогоонуудта уһа халаажа, малаа уһалнабди. Уһа халаалгада тусхай колхозниигууд табигданхай. Һаалишад бүхэн өөһэдынгөө хаража байһан үнеэдые абаашажа уһалдаг.

Фермэ дээрэ тогтоогдоһон гурымые наринаар сахиха хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа хандуулнаб. Үнеэдые нэгэ сагта эдеэлүүлжэ, уһалжа, һаажа байхада, тэдэнэй энээндэ заншадаг, ашаг шэмэеэ ехээр үгэдэг ха юм.

Һаалишадай ажалай дүнгүүдые үдэр бүри гаргажа байхада, тэдэнэр уялгануудаа хэр зэргэ дүүргэжэ байһанаа өөһэдөө хаража, хиналта хэжэ байдаг.

Мүнөө малшадай зоотехническэ кружогто һуража эхилээ. Худөө ажахын эрдэм ухаанай туйлалтые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалжа, ажал хүдэлмэридөө үргэнөөр хэрэглэжэ шадабал, манай колхозой һаалишадай ажал хүдэлмэридөө улам ехэ амжалтануудые туйлахань лабтай.

К. Семочкин, энэ колхозой зоотехник.

Манда туһалаг—бидэшье хүнһөө гээгдэхэгүйбди

Энэ жэл манай фермын үнеэдтэ будүүн, шэмэтэ болон концентрированна тэжээл хүсэд хүрэхэ юм. Инбэл һү һаалгые эрид дээшэлүүлхэ хэрэг гансал бидэнэрэй, һаалишадай гарта. Бидэнэр ажахын шэнэ жэлэй эхилхэһээ хойшо малай эдеэлүүлгэ, харууһалгые тон наринаар, гуримтайгаар табихые оролдонобди. Фермэ дээрэхи ажалаймнай үдэр зоотехнигэй табиһан гуримай ёһоор эмхидхэгдэнэ. Үбһэ, зелёнко, солоомо болон бусад тэжээлээ үглөө, үдэшэнинь хоёр хубаажа, рационой ёһоор үгэнэбди. Үнеэдэ үглөөгүүр уһалһан бээрээ дэбтээн буйлуулһан солоомо ногоон солоомотой холижо үгэнэбди. Үдын хойно силос болон концентрат эдиүлнэбди.

Тэрээнһээ гадна, үнеэдые һү ехэтэй болгохын түлөө тэдэниие зүбөөр шэргээжэ, мүн зүбөөр һааха хэрэгтэй. Тугаллахаһаань хоёр һара урид үнеэдээ шэргээнэбди, һааха байһандаа дэлэнгыень олон удаа һидхэрдэ, массаж хэдэгбди.

Бидэнэрэй ажал хүдэлмэридэ мүн дутуу дундануудшье бии гээшэ. Тэдэнэй зариманиинь манһаа болоно бэшэ. Колхоздомнай үнеэн бүридэ 5 тонно силос дараганхай. Манай фермэдэ, үгтэһэн силос километрын зэргэ газарта, траншейнүүд соо дараганхай юм. Тиимэһээ һаалишад бүхэн хаража байһан 12 үнеэдтээ нормын ёһоор силос эдиүлхын тула 3 центнер силос гараараа малтажа, 2 мэтр гүнзэгыһөө асаар нүхэн дэрэнь хаяжа, һүүлдэнь хоороб соо ашажа, үнеэдтэ асаржа, тараажа үгэхэ болоно. Тедэ энэ ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилхын тула Итанцын МТС-эй дирекци болон колхозой правлени анхарха ёһотой.

Мүн бидэнэрэй культурна эрилтэ тон муусаа хангагдана. Манай фермын байһан нютагта урдань багахан колхоз байһан юм. Эндэмнай клуб бии. Тедэ кино хэдэн һараар ерэдэггүй, мүн концерт наадашье табигданагүй.

Манда туһалаг, эрилтэмнай хангаг—бидэшье хамаг шадалаа гаргахабди, бэшэдһээ дутахагүйбди.

Манай фермынхид энэ жэл үнеэн бүхэнһөө 2000 литр һү һааха уялга абанхай. Абаһан уялгаа дүүргэхын тула бүхы оролдолго гаргажа байнабди.

Е. Чумакова, Г. Воротникова, Н. Малыгина, А. Палкина—2-дохи һүнэй-товарна фермын һаалишад.

Клубай хүдэлмэриие һайжаруулха

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай ажабайдалтай, үйлэдбэритэй нягта холбоотойгоор ажал хүдэлмэрээ ябуулха ёһотойнь элитэ. Партиин XX съезд тиимэ эрилтэ табиһан байна.

Иимэ хүндэтэй уялгаяа Зэдын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб ямараар дүүргэнэб гэжэ харуулхые хүсэнэб. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри эрхим һайнаар эмхидхэхээ арга боломжо энэ клубта бии. Тэрэнэй байшангынь түсэбэй ёһоор баригдаһан болобошье, энэ жэл горьтойгоо заһабарилагда орое. Һандаляар хүсэд хангагданхай.

Гэбэшье, энэ клуб ажабайдалһаа таһарангяар ажаллана. Харуулан ойлгуулха агитациин хэрэгсэлнүүд тэндэ байхагүй.

Колхозниигудай хоорондын социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые, хүдэлмэриин үрэ дүн харуулһан доска, элдэб таблица, диаграммануудые клуб соо харахагүйт. Комплексно бригаданууд алиниинь түрүүлнэб, алиниинь гээгдэнэб, ямар шалтагааннаа тус бригада гээгдэнэб, хүдэлмэрээ һайжаруулхын тулада тэрэндэ ямар туһаламжа хэрэгтэйб? гэхэ зэргын асуудалнуудта харюу олохогүйт.

Ажалай түрүү дүй дүршэл олоной дунда дэлгэрүүлхэ арга боломжо дүүрэн бии. Малажалай, таряанажалай, барилгын түрүүшүүд дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхөөр бэлэн байдаг. Нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 1700 литр һү ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һааһан нүхэр Ванданова, 14—14 үнеэдһээ бултанһаань тул абажа, нэгэшье хорогтогүйгөөр түжүүлһэн һаалишад нүхэд Лубсанова, Митапова болон бусад олон түрүүшүүд тэдэнэй тоодо ороно. Эдэ нүхэдэй ажалай дүй дүршэлые согсолон дэлгэрүүлбэл, ехэ туһатай байгаа. Энэ хэрэгтэ клуб горьтойхон үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

Тедэ, манай культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэрэй тоодо клубые даагша нүхэр Ханда Дондоков үргэнөөр хөөрэлдөөгөөр хүдэлмэрээ хизаарлана. Лекци, элидхэлнүүд тон үсөөн эмхидхэгдэнэ. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ комсомолецууд болон залуушуул, хүдөөгэй интеллигентнэр хабаадуулагданагүй шахуу. Энэнь клубай хүдэлмэриин муугаар табигдаһанай нэгэ шалтагаан болоно бэшуу.

Холын бригаданууд, фермэнүүдтэ ажалладаг колхозниигудай культурна эрилтэнь тон муугаар хангагдана. Тэдэнэр удаан саг соо кинокартина харанагүй. Зүүн залаа, Дабхарай хүнды гэжэ газарнуудта ажалладаг хонишод радио шагнаха, шэнэ газетэ, журнал уншаха аргагүйдэнэ. Колхозой клубые даагша энээн тухайда һанаагаа табиха ёһотой байһаа бшуу.

Элдэб наада, дуу, хатар, хүгжэм наадажа шадахаар бэлигтэй бэрхэ залуушуул эндэ яһала олон. Тедэ энэ хэрэгые хэншье эмхидхэн хүтэлбэрилнэгүй.

Клуб соо нэгэ үедэ «Сатирын сонхо» бии болгогдоһон байгаа. Тэндэ гараһан зүйлнүүдые колхозниигууд һонирхожо уншадаг байһан юм. Мүнөө энэмнай мүн мартагдашанхай.

Эндэхи клубай муугаар хүдэлжэ байхада, колхозой правлени, партийна организаци ямаршье хэмжээ абанагүй. «Намһаа саагуур, наранһаа наагуур» һэһэн шэнгээр хандана. Мүн Зэдын аймагай культурын таһаг хүдөөгэй культурна эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ тодорхой туһаламжа үзүүлнэгүй.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой клуб хүдэлмэрээ эрид һайжаруулха зэргэтэй.

Ц. Сагалеев.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ЗҮБЛӨӨН

Ноябриин эсэсээр Заиграй тосхондо уралан нарижуулагшадай, ухаалан зохёогшодой зүблөөн үнгэрэгдэбэ. Ой модоной промышленностиин предприятинуудай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, уралан нарижуулагшад, механизаторнууд, мүн түмэр замай, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөндэ олоороо хабаадалсаба. Предприятинуудта уралан нарижуулагшадай дурадхалнуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай дэлгэрэнгы асуудал хэлсэгдэһэн байна.

Ганса III-дахи кварталай соо Ильхын ЦРММ-эй техническэ совет дээрэ уралан нарижуулагшадай 22 дурадхал зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнһээ ашаар 9 һарын туршада соо 173300 түхэриг арьбалагдаһан байна. Хандагатайн леспромхоздо уралан нарижуулагшад 12 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэбэ. Энэнь 72 мянган түхэригэй арьбалалта үгөө.

«Под знаменем Ленина», Заиграй.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАН

Бури һая болотор һаалишанаар зэнэр зон ажалладаг байгаа бшуу. Харин мүнөө һаалишанай хүндэ ажалда эрэшүүл хабаадалсадаг болобо. Тэдэнэй олонхинь һайн ажалаа туйлана. Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалиин 1-дэхи гүүртын түрүү һаалишан Жугдур Цыденов ажахын үнгэрэгшэ жэлэй турша соо даажа абаһан 16 үнеэн бүриһөө 821 литр һү һааһан, 16 тугал абажа, бултыень тобир таргаар түжүүлһэн байна. Ажахын шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1000 литрһээ бага бэшэ һү һааха гэһэн уялга мүнөө һаалишан Цыденов абаба.

«Закаменай үнэн», Закамен.

АЖАЛАЙ НЭМЭЛТЭ ТҮЛБЭРИ

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшад нииты нэгэн малай тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һайн амжалтатай дүүргэбэ. Малшадай оролдосото ажалынь үндэрөөр сэгнэгдэбэ. Тэдэнэртэ 3166 литр һү, олон поршоонхо, туганууд нэмэлтэ түлбэридэ үгтөө. Һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнгээ төлөө һаалишадта 12636 түхэриг мүнгэн үгтэбэ. Һаалишан Анна Филипповна Корытова 640 литр һү, 1161 түхэриг мүнгэ абаха болоо. Һаалишан Татьяна Павловна Клеменицева һү һааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй, абаһан тулнуудээ һайнаар түжүүлһэнэйнгээ түлөө нэмэлтэ түлбэридэ 337 литр һү, нэгэ тугал, 587 түхэриг мүнгэ абаха юм. Һүнэй-товарна фермые даагшанар М. З. Карачун, П. М. Аверин, мал зоотехник А. С. Перевозников, М. А. Бурлаков ба бусад нэмэлтэ түлбэри абаха болоо.

«Забайкалец», Кабанск.

20 ЖЭЛ СОО ТРАКТОРИСТААР АЖАЛЛАНА

1936 ондо трактористнуудай курса дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Демчик Жигжитэв Хориин МТС-тэ ажалладаг болоо һэн. Түрүүшын үдэрһөө хойшо залуу тракторист ажалдаа һайнаар хандадаг, машинаяа зүбөөр харууһалдаг байгаа. Арбаад гаран жэл соо Үдын МТС-тэ ажаллаха зуураа, ходо һайн амжалта туйлана. Һүүлшын гурбан жэл соо Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 200 гектар шэнэ газар элдүүрилһэн юм. Мүнөө тэндэнь гектар бүриин 12—14 центнер шэниисэ хуряагдана. Энэ жэлдэ Демчик Жигжитов «ДТ-54» трактораар 1173 гектар газар хахалжа, 1956 оной худөө ажахын аймагай выставкэдэ хабаадаһан юм. Мүнөө тракторист Жигжитов Сталинай нэрэмжэтэ колхозой ниитын малда тэжээл зөөжэ байна.

«Улаан туяа», Хори.

НОЯБРИИН ТҮСЭБ 253 ПРОЦЕНТ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой загаһаад даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэр ноябрь һарагай түсэбөө 253 процент дүүргэбэ, гүрэндөө һайн шанартай 506 центнер загаһа тушааба. Загаһа барилгын бригаданууд хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Семен Семенович Кондаковай хүтэлбэрилдэг бригада түрүү һуури эзэлнэ. Нүхэд Черных ба Алексеев гэгшэдэй бригаданууд һайнаар ажаллана. Мүн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ноябриин даабари 111 процент дүүргэбэ. Загаһашад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдожо байна.

«Красный байкалец», Хойто-Байгал.

БАРИЛГА ОЛООР ХЭГДЭНЭ

Жэл ерэхэ бүри Городок город болбосон түхэлтэй боложо байна. • Эндэ барилга олоор хэгдэжэ, шэнэ гэрнүүд бодожо байна. Энэ жэлэй 10 һара соо ганса «Джидастрой» трестын барилгашад 3466 квадратна метр талмайтай байра ашаглалтада үгөө. Нёдондо жэлэй энэ хугасаа соо 2961 квадратна метр талмайтай байра ашаглалтада үгтөөн һэн. Октябрь һара соо городой барилгашад хүүгэдэй техническэ станциин гэр барижа дүүргэбэ. Мүнөө энэ станци хүдэлжэ эхилээ. Тэндэнь радиотехническэ, авиамодельна, модоор юумэ дархалалгын, уран гарай, фото кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Мүн нүхэд Харламов, Круглов, Антонов гэгшэдэй хүтэлбэридэг барилгашад ба дархашуулай бригаданууд ажалай һайн жэшээ харуулна. Эдэ бригаданууд үйлэдбэриингээ даабари ходо үлүүлэн дүүргэдэг, гэрэй барилга ба заһабари һайн шанартайгаар хэдэг юм.

«За металл», Городок город.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 25000 КУБОМЕТР МОДО БЭЛЭДХЭХЫН ТҮЛӨӨ

Зургаадахи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ мүрысэжэ байһан Баргажанай леспромхозой модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэөд, түсэбһөө гадуур 2100 кубометр модо шэрэһэн байна. Гусихинска модо бэлэдхэлгын пункт жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 7000 кубометр модо бэлэдхээ. Леспромхозой модошодой түсэбһөө гадуур 25000 кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн шэнэ уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

«Баргажанай үнэн», Баргажан.

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

Англиин, Франциин болон Израилиин Египедтэ эсэргүү добтолго хэhэнhээ уламжалан, Египедэй газар дээрэhээ эзэрхэг түримхэйшүүлые hамнан гаргахын тулада египет арадтай хамта тэмсэхээ hайн дураараа Египет ошохо зүбшөөл үгэхые гуйжа, советскэ олон гражданинуудай засагай органуудта хандаhан тухай ТАСС-эй ноябриин 10-най мэдүүлгэ соо хэлэгдэhэн байгаа. ООН-эй шиидхэбэриин гараhан болобошье, Египедhээ өөhэдынгөө сэрэгүүдые эзэрхэг түримхэйшүүлэй гаргаагүй hаань, советскэ гражданинуудай hайн дураараа Египет ороходонь Советскэ Союзай засагай зохихо органууд hаад хэхэгүй гэжэ дурсагдаhан мэдүүлгэ соо мүн лэ тэмдэглэгдээ hэн.

Өөhэдынгөө бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдые Египетhээ удааруулангүй гаргахамнай, тэдэ хүсэнүүдэй командованида зохихо заабаринууд үгтөө гэжэ Англиин, Франциин болон Израилиин правительствонууд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна секретарьта мүнөө мэдүүлээ. Гэбэшье, Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин шиидхэбэриие хүсэдөөр дүүргэхын тулада ямаршьеб эрилтэ хэхэ hэдэлгэ элитээр гү, али далдаар гаргагдана.

Абтаhан мэдээнүүдэй ёhоор, англиийска ба французска сэрэгүүд Порт-Саидhаа, тэрэшэлэн Израильска сэрэгүүд Египедэй газар дээрэhээ гаргагдажа эхилээ.

Тиигэжэ дэлхэйн олониитын болон эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй эрилтэ хэдэг дээрэhээ Англи, Франци болон Израиль Египедэй газар дээрэhээ өөhэдынгөө сэрэгүүдые ООН-эй Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдэй ёhоор гаргаха баатай болоо.

Арабска Зүүн зүгтэ дайнай аюулай зайсуулагдаhые Советскэ Союзай арадууд ехэ хананшаар тэмдэглэнэ. Англиин, Франциин ба Израилиин правительствонууд абаhан уялганууда дүүргэхэ, тиигэжэ дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ хубида бата бэхи эб найрамдал ба амгалан тайбан байдал тогтоогдохо гэжэ тэдэнэр тооложо.

Энээнтэй дашарамдуулан, Египедhээ англиийска, французска ба израильска сэрэгүүдэй хүсэдөөр гаргагдаха болоhон дээрэhээ советскэ hайндуратанай Египет ошохо тухай асуудал табигдахаа болихо байна. Бата бэхи эб найрамдал болон арадуудай хоорондохи ажал хэрэгэй харилсаа холбоо тогтоолго Советскэ Союзай гадаадын политикын гол удхань зандаа байhаар гэжэ мэдүүлхэеэр ТАСС түлөөлэгдөө.

ГДР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Социалистическэ промышленностиин предприятинуудта, транспортда болон хэлхээ холбоонной системэдэ худэлмэриин 45 часай неделидэ орохо тухай хуулиин проектые Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Совет декабриин 7-до hайшааба.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 7. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн декабриин 6-най үглөөнэй заседани дээрэ юрэнхы асуудалнуудаар үгэ хэлэлгэ саашаада үргэлжэлжэ, Англиин ба Индиин делегадууд үгэ хэлээ.

Египедтэ эсэргүүгээр хэгдэhэн добтолгые зүбтүүлхэ гэжэ Англиин түлөөлэгшэ Диксон али болохоор оролдоо. Венгриин дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха гэhэн hэдэлгэ тэрэ хэhэн байна.

Египедhээ булимтараи абаhан газар дээрээ англо-французска эзэрхэг түримхэйшүүлэй хэhэн зэрлиг аашанууд тухай мэдээжэ болоhон баримтануудые Диксон ондоогоор харуулха гэжэ оролдоо.

Диксоной хэлэhэн үгэ дээрэhээ хаража үзэхэдэ, Дутын Зүүн зүгтэ эзэрхэг түримхэй түсэбүүдээ бэелүүлхэhээ Англиин арсаха хүсэлэнгүй байhаниинь элеэр харагдана.

Хитад тухай асуудал Алас Дурна зүгтэхи гол шухала асуудал болоод байна. Агууехэ хитад арадай ООН-до болотоор түлөөлэгдэхэ саг тулажа ерээ гэжэ, Индиин делегацие толгойлогшо Кришна Менон хэлээ. Тус асуудалые энэ сесси дээрэ хаража үзэлгые таhалдуулhанайнь түлөө баруун оронуудые Менон шүүмжэлээ. Хитадай Арадай Республика ООН-до түлөөлэгдөөд байгаа hаа, уласхоорондын байдалай шангадалгые зөөлэрүүлгэдэ элдэбхитэйгээр туhалха байhандань би этигэнэб гэжэ тэрэ хэлээ. Монгол Арадай Республика Япон хоёр ООН-до баhал абтаха ёhотой гэжэ Менон хэлэhэн байна.

Колониальна асуудалнууд тухай, мүн Венгридэхи байдал тухай тэрэ саашадань хэлээ.

Буу зэбсэг хураяха тухай асуудалда тогтоходоо, энэ асуудалые шиидхэлгэ хоёр гол ехэ гүрэнүүд — СССР США хоёрой хоорондо хэлсээ баталалгаhаа хамагай түрүүндэ дулдыдаха байна гэжэ тэрэ хэлээ. Энээнтэй дашарамдуулан Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай правительствонуудай хоорондо сэхэ хэлсээ хэхые Менон уряалаа.

Тиигээд ООН-эй Генеральна Ассамблейн XI сесси дээрэ юрэнхы асуудалаар үгэ хэлэлгэ дүүрэhэн байна.

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 7. (ТАСС). Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүн байhан Югославиин түлөөлэгшын болзорой дүүрэhэн дээрэhээ тэрэнэй орондо, Соведэй гэшүүнэй hунгалта ООН-эй Генеральна Ассамблейн декабриин 7-ной үглөөнэй заседани дээрэ болоhон байна. Нюуса голосованиин болоходо Филиппинэй кандидатура 51, Чехословакиин—20 голос абаа. ООН-эй Уставые, мүн Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүдэй hуури дэлхэйн элдэб хубинуудта тэнсүүгээр хубаарилагдаха тухай урда тээнь баталагдаhан хэлсээе эбдэн Зүүн Европын оронуудта хамаатай hуурида Филиппиин хуули бусаар hунгагдаа.

Зүүн Европын оронууд тушаа бүдүүлиг газаашалга хэhэн ябадалда советскэ делегаци буруушаалга хэhэн байна.

СССР-эй делегацие толгойлогшо В. В. Кузнецов голосованиин дүнгэй соносхогдоhоной hүүлээр доро дурсагдаhан мэдүүлгэ хээ:

Югославиин сүлөөлhэн hуурида Аюулгүйн Соведэй гэшүүнээр Филиппиные hунгалга Зүүн Европын оронуудай ООН-до түлөөлэгдэхэ хуулита эрхые бүдүүлигээр дайраhан ушар болоно. Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүд дэлхэйн алишье хубиhаа тэнсүүгээр hунгагдаха ёhотой гэжэ ООН-эй Уставай 23-дахи статьягай 2-дохи параграф соо хэлэгдэнэ.

Энэ статьягай ёhоор Аюулгүйн Соведэй саг зуурын гэшүүдэй hууринуудые дэлхэйн алишье талын оронуудта тэнсүүгээр хубаарилха тухай хэлсээн 1946 ондо баталагдаа hэн. Тус хэлсээнэй ёhоор Соведэй саг зуурын гэшүүдэй зурган hуурин нэгэниинь Зүүн Европын оронуудта үгтэхэ ёhотой байгаа. Гэбэшье ООН-эй гол ёhонууд бүдүүлигээр эбдэгдэн, эдэ оронуудай hуурида Зүүн Европын райондо ямаршье хамаагүй Филиппин hунгагдаа.

Иигэжэ хуули бусын ябадал гаргаhанhаа уламжалан, дэлхэйн районуудай нэгэн ООН-эй шухала органуудай нэгэндэ түлөөлэгдэнгүй үлэшэбэ.

Мэнэ hаяхан болоhон голосовани хадаа уласхоорондын харилсаа холбоо тэгшэ эрхэтэйгээр байгуулха центр болохо Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин удхашанарай улам hуларжа байhые гэршэлнэ. Уставай гол ёhонуудые баримталангүйгөөр, харин ООН-ние өөhэдынгөө аша туhада хэрэглэдэг бүлэг оронуудай, түрүүшын ээлжээндэ Америкын Холбоото Штадуудай hанаашалгаар тус организациин ажал-ябуулгын шэглүүлэгдэдэг байhые мүнөө болоhон голосовани харуулба. Энэ хадаа ООН-эй нэрэ хүндые ехээр унагаана.

Тиимэhээ, Зүүн Европын оронууд тушаа хэгдэhэн газаашалгые Советскэ Союзай делегаци эрид шууд буруушаажа байhанаа мэдүүлнэ гэжэ В. В. Кузнецов онсолон тэмдэглээ.

(ТАСС).

XVI олимпийскэ наадануд хаагдаба

МЕЛЬБУРН, декабриин 8. (ТАСС). Мүнөөдэр эндэ XVI олимпийскэ наадануудай түгэсхэлгэдэ зорюулагдаhан баярай ёhолол болобо.

Энэ ёhололой урдахана СССР-эй ба Югославиин футболой командануудай хоорондо мурысөөн үнгэргэгдөө. Энээниинь 100 мянга гаран хүн хараhан байна. СССР-эй спортсменүүд 1:0 гэhэн тоотойгоор илажа, олимпийскэ наадануудай чемпион гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртөө.

Олимпийскэ наадануудта хабаадаhан орон бүхэнэй туг баригшад нютагай сагаар 16 час 20 минутада стадион дээрэ гарана. Грециин командын туг баригша тогтоогдоhон заншалай ёhоор жагсаалай түрүү зэргэдэ ябана. СССР-эй гүрэнэй тугые В. Куц барижа, стадион дээрэ гараба. Туг баригшадай жагсаалай стадион дээрэ жэрын зогсоhоной hүүлээр, наадануудта хабаадагшадай нэгэдэмэл колоннонууд стадион дээрэ гарана. Тус жагсаалда элдэб оронуудай 1000 спортсменүүд хабаадаба.

Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй президент Брендедж, Мельбурнын лорд-мэр Селлект, мүн бусад тусхай тушаалтад олимпийскэ hүлдэ тэмдэгээр шэмэглэгдэhэн трибунада гарана.

Гурбан гүрэнэй—Австралиин, Грециин, Италиин гүрэнэй тугууд намилзуулагдаба. Австралиин туг—XVI олимпийскэ наадануудые эмхидхэhэн ороной хүндэлэлдэ, Грециин туг—олимпийскэ наадануудай Эхэ орон болохо гүрэнэй хүндэлэлдэ, Итальянска туг—1960 ондо үнгэргэгдэхэ олимпийскэ наадануудые эмхидхэхэ ороной хүндэлэлдэ намилзуулагдаа.

Уласхоорондын олимпийскэ комитедэй президент Брендедж үгэ хэлэжэ, спортсменүүдые хүндэтэйгөөр угтаhанайнь, бүхы оронуудай спортсменүүдэй хоорондохи харилсаае бэхижүүлгэдэ ехээр туhалhан энэ мүрысөөе hайнаар эмхидхэhэнэйнь түлөө Австралиин засагаархидта баясхалан хүргэбэ. Бүхы оронуудай залуушуул олимпийскэ наадануудта хабаадалсахаяа 4 жэлэй үнгэрөөд байхада, Римдэ дахин сугларха бэзэ гэжэ найдажа байhанаа Брендедж мэдүүлээ.

Баярай дохёо боложо олимпийскэ туг буулгагдана. Главна стадион дээрэхи олимпийскэ гал аалиханаар унтарaагдана. Туг баригшад, болон спортсменүүд стадион дээрэhээ гаража ошоно. Иигэжэ XVI олимпийскэ наадануд дүүргэбэ.

Австралиин хэблэл олимпиадын дүнгүүд тухай ехээр бэшэнэ. Очкогоороошье, абаhан медальнуудаа тоогооршье США-гэй командые советскэ спортсменүүд илажа, ехэ амжалта туйлаа гэжэ газетэнүүд тэмдэглэнэ. Олимпийскэ наадануудай дээрэ СССР-эй спортсменүүд 98 медаль абаа, тэдэнэйнь 37-ниинь алтан, 29-ниинь мүнгэн, 32-ынь бронзо юм. Тиихэдэнь, США-гэй спортсменүүд 74 медаль (32 алтан, 25 мүнгэн, 17 бронзо) абаа. СССР-эй команда 622 очкотой, США-гэй команда 497 очкотой болоhон байна.

Манай республикын hонин

Нүүрhэ малтагшадай город

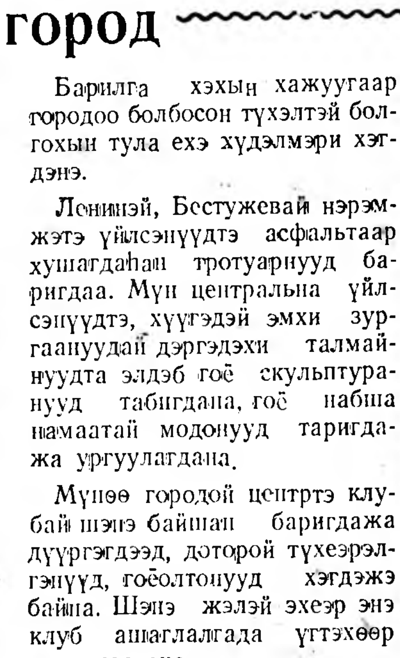
Шахтёрнуудай город — Гусиноозёрскдо барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Урдань хангай зайдан байhан тала газарта томо, hайхан байшангууд жэгдэ тэгшэхэн үйлсэнүүдтэ жэрынэ. Шэнээр баригдаhан олон лабхар байшангуудта хүүгэдэй садууд, яслинууд, магазинууд бии. Гэбэшье, олонхи гэрнүүдынь нүүрhэ малтагшадта, тэдэнэй бүлэнэртэ зорюулагдан баригдана.

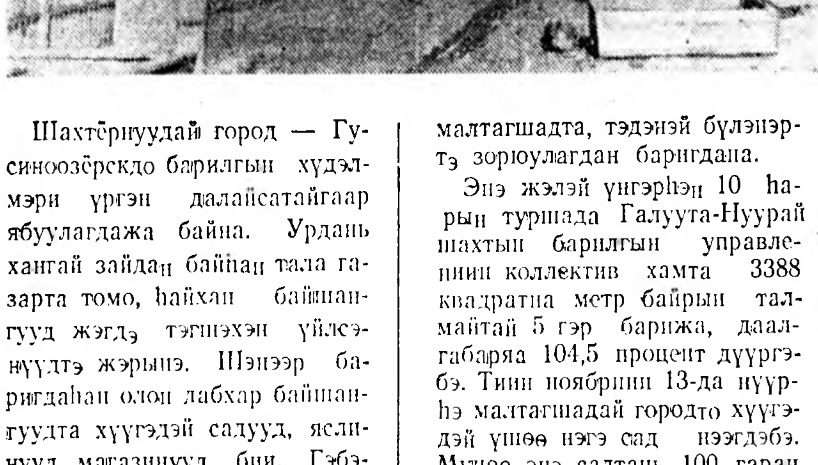
Энэ жэлэй үнгэрhэн 10 hарын туршада Галуута-Нуурай шахтын барилгын управлениин коллектив хамта 3388 квадратна метр байрын талмайтай 5 гэр барижа, даалгабаряа 104,5 процент дүүргэбэ. Тиин ноябриин 13-да нүүрhэ малтагшадай городто хүүгэдэй үшөө нэгэ сад нээгдэбэ. Мүнөө энэ садтань 100 гаран хүүгэд ябана.

Барилга хэхын хажуугаар городоо болбосон түхэлтэй болгохын тула ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Ленинэй, Бестужевай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдтэ асфальтаар хушагдаhан тротуарнууд баригдаа. Мүн центральна үйлсэнүүдтэ, хүүгэдэй эмхи зургаануудай дэргэдэхи талмайнуудта элдэб гоё скульптуранууд табигдана, гоё набша намаатай модонууд таригдажа ургуулагдана.

Мүнөө городой центртэ клубай шэнэ байшан баригдажа дүүргэгдээд, доторой түхеэрэлгэнүүд, гоёолтонууд хэгдэжэ байна. Шэнэ жэлэй эхеэр энэ клуб ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана.

Иигэжэ жэл ерэхэ тудам шахтёрнуудай город hалбаран ургажа, томо томо байшангуудтай шэнэ, шэнэ үйлсэнүүд бии болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэдэ асфальтаар хушагдаhан тротуар баригдажа байна. 2. Городой нэгэ үйлсэдэ спортсменкын скульптура табигдажа байна. 3. Баригдажа байhан шэнэ клубай байшан.

С. Глазунов.

Түрүү артелиин загаhашад

Эгээл энэ үедэ Байгал далаймнай улам шангадажа байhан үбэлэй хүйтэнтэй тэмсэжэ эбхэрмэ ехэ долгёороо эрьеэ сохижол, сохижол байдаг. Эрьеын захаархи hүниндөө хүрэhэн мүлhэн үдэртөө долгиной хүсэндэ үйрэн үгы болошоно.

...Энэ далайн эрьедэ оршодог Посольск тосхон. Эндэ ажаhуугшад загаhа барилгын «Байкал» гэжэ колхоз боложо хамтарhаар хорёод жэл болонхой. Үнгэрhэн энэ үе соо тус колхозой гэшүүд олон мянган центнер загаhа барижа, оронойнгоо ажалшадта үгэhэн байна.

Посольскын загаhашадай дүй дүршэл гансахан Бурят-Монгол дотор мэдээжэ бэшэ, харин бусад республиканууддай загаhашадаар hайшаагдадаг болонхой. Тэдэнэр загаhа барилгада механизм шадамараар хэрэглэжэ, хэдэн зуун метр утатай губшуур удаан саг соо табяад, орохон загаhыень үдэр бүри абадаг байха юм. Артелиин загаhашад зургаадахи табанжэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсан, загаhа бариха жэлэйнгээ даалгабарие декабриин эхеэр сүм дүүргэбэ.

Мүнөө Байгал дээрэ загаhашалхын аргагүй дээрэhээ колхозой правлени хэдэн бригадануудые Яруунын нуурнуудта эльгээбэ.

—Яруунын нуурнуудай баялигаараа Байгал далайда хүрэхэшьегүй hаань, богонихон болзор соо 200 гаран центнер загаhа барижа тушаабабди. Жэлэй эсэс болотор үшөө хэдэн зуун центнер загаhа бариха зорилготойбди,—гэжэ Яруунa ошоhон бригадануудай нэгэнэйнь бригадир нүхэр Благодетелев колхозойнгоо правленидэ бэшэнэ.

Тэрэшэлэн эндэ ерэhэн Кирилл Иванович Коковинай хүтэлбэрилдэг бригадын загаhашад муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур хэдэн арбаад центнер загаhа үдэр бүри тушаажа эхилбэ.

И. Артюнин.

Министерствын шанда хүртэбэ

Баргажанай аймагай загаhа барилгын колхозууд энэ жэлдэ урдынгхиhаа бүри ехэ амжалта туйлажа байна. Колхозууд хоорондын мүрысөөндэ Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Г. Шелковников) загаhашад жэлэй эхинhээ хойшо түрүү зэргэдэ ябана. Тэдэнэр түрүүшын 9 hара соо загаhа бариха жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ.

Энэ колхозой загаhашад түрүүшынгээ амжалтаар hанаагаа амарнагүй. Үбэлэй хүйтэндэ Байгал дээрэ загаhашалха аргагүй болоходо, тэдэнэр нуурнуудта ошожо, хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлhэн байна. Иигэжэ хүдэлмэрилhэнэйнгээ ашаар тус колхозойхид декабриин 1 хүрэтэр түсэбhөө гадуур 2548 центнер загаhа гүрэндэ тушааба. Колхоз гансахан гурбадахи квартал соо түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэйнгээ түлөө аяар 397,7 мянган түхэриг нэмэлтэ түлбэри гүрэнhөө абажа, СССР-эй Загаhанай промышленностиин министерствын бүхэсоюзна хоёрдохи мүнгэн шан ба дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Тэрэшэлэн Кировэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь Алексей Кирпичев) загаhашад hайнаар хүдэлмэрилжэ, гүрэндөө мүн лэ ехэ загаhа тушаагаа. Эндэхи загаhашад байгша оной үнгэрhэн hаранууд соо 3542 центнер загаhа барижа, жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид үлүүлэн дүүргэбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд загаhашадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, Чапаевай нэрэмжэтэ артелиинхидhээ нэгэ бага гээгдээ. Мүнөө тэдэнэр энэ гээгдэлhээ гарахын тулада шангаар тэмсэжэ байна.

С. Шапхаев.

Дууша эхын туhа

Яруунын аймагай Нарhата тосхондохи Культурын байшангай уранhайханай самодеятельностьдэ ехэнхидээ залуушуул хабаададаг юм.

Мүн тэдэнэрэй дундаhаа ирагуу хонгёо хоолойгоороо илгаран суурхадаг нэгэ наhажаал эхэнэр бии. Тэрэмнай — хэдэн хүүгэдтэй гэрэй эзэн эхэнэр Мария Федоровна Черепанова болоно. Нүхэр Черепанова арбаад жэлэй урда тээ уранhайханай самодеятельностьдэ хабаадажа эхилhэн байгаа. Хэдышье наhажаал болоо hаа, хоёр басагадтаяа хамта мүнөөшье аймагай Культурын, Пионернүүдэй байшангуудай дэргэдэхи уранhайханай самодеятельностиин хүдэлмэрнэдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байhаар. Элдэб hонирхолтой зүжэгүүдтэ наадалсадаг.

Илангаяа советскэ композиторнуудай, мүн ород арадай дуунуудые ирагуу hайханаар дууладагаараа Черепановапар аймаг соогоо суутай болонхой.

Хүдөөгэй самодеятельностьдэ эрхимээр хабаадалсаhанайнгаа түлөө нүхэр Черепанова оло дахин грамотаар шагнагдаhан байна.

Ц. Ринчинов.

Оролдосотой ажалай аша

Торийн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тугалшан Дарижап Лубсанова өөрынгөө ажалда харюусалгатайгаар хандадаг юм. Тэрэ үнэрэгшэ жэлдэ 25 толгой нарай тугал даажа абаад, тэдэнээ нэгэншье хоролтогүйгөөр 6 hаратай болоторнь тэнжээhэн байна. Тиигэжэ нүхэр Лубсанова тобир тарган тугал үхэршэндэ тушаажа үгөө.

Ажахын жэлэй дүнгүүдэй ёhоор Дарижап Лубсанова нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэ тугал абаба.

П. Цыбенов.

Шүүбэри түлэлгэ

Улан-Удын нөөсэлгын кассанууд ноябрь соо Гүрэнэй урьhаламжануудаар 1 миллион 837 мянган түхэригэй шүүбэри түлэhэн байна. Тиин энэ жэлэй 11 hара соо 17 миллион 665 мянган түхэригэй шүүбэри ба облигациин өөрынь үнэ түлэгдэhэн юм.

Бүхыдөө республика дотор 10 hарын туршада Гүрэнэй урьhаламжануудаар шүүбэриин ба облигациин өөрынь үнэ түлэлгын тиражнуудай ёhоор 30 миллион 578 мянган түхэриг түлэгдөө.

Ажалшадай эрилтые hайнаар хангахын тулада облигациинуудта тудаhан шүүбэри түлэхэ эрхэтэй нөөсэлгын кассануудай тоо олошоруулха гэжэ СССР-эй Финансынуудай министерство зүбшөөгөө. Эдэ кассануудай хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй кредит болон нөөсэлэлгын хэрэгтэ туhалха комиссинуудтай суг хүдэлжэ, предприяти, эмхи зургаануудта тэлээсэлэй стол эмхидхэжэ, финансова элэбхитэлтэ түшэлэн, гүрэнэй урьhаламжануудай шүүбэриин ба өөрынь үнэ түлэлгын тираж бүхэнөөр ажалшадай барижа байhан облигациинуудай шалгалта эмхидхэхэ болоно.

Н. Петров.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00629. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 7006.